

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sokołowska
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Małgorzata Gajewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Magdalena Tobiasz – Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko L. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 5 maja 2014 r. sygn. akt I C 2514/13

oraz apelacji pozwanego

od wyroku uzupełniającego Sądu Okręgowego w T. z dnia 2 lipca 2014 r. sygn. akt I C 2514/13

I. oddała obie apelacje;

II. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. na rzecz adwokata B. K. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powódka – (...) spółka z o.o. w T. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego L. G. kwoty 319 901,62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

Z uzasadnienia pozwu wynikało, że (...) powódka zawarła z pozwanym L. G. i A. G. umowę poręczenia za dług (...) spółki z o.o. w S., stwierdzony prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w T. z dnia 23 października 2012

r. Poręczyciele zobowiązali się do spłaty całego zadłużenia, obejmującego należność główną i należności uboczne oraz koszty procesu.

(...) sp. z o.o. nie uregulowała powódce zadłużenia wynikającego z nakazu zapłaty, jak również nie uczynił tego żaden z poręczycieli.

Pismem z dnia 28 listopada 2013 r. powódka ograniczyła żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 278 160,22 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, kwoty 7 200 zł oraz zwrotu kosztów procesu. Powódka oświadczyła, iż cofa pozew co do kwoty 34 541,40 zł, stanowiącej odsetki ustawowe za opóźnienie zapłaty należności głównej oraz co do odsetek ustawowych od kwoty 7 200 zł.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu. Zgłosił zarzut potrącenia z wierzytelnością dochodzoną pozwem wierzytelności przysługującej (...) sp. z o.o. wobec powódki, w kwocie 106 260,28 zł z tytułu szkody wyrządzonej tej spółce przez powódkę, a wynikającej z nienależytego wykonania umowy o współpracy.

Niezależnie od zgłoszonego zarzutu potrącenia pozwany wniósł o zastosowanie w sprawie art. 5 kc i odroczenie terminu płatności ewentualnie zasądzonej od pozwanego kwoty na okres 12 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku oraz o rozłożenie zasądzonej należności na raty, na okres 10 lat (art. 320 k.p.c.).

Wyrokiem z dnia 5 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w T. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 278 160,22 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 21 126 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wyrokiem uzupełniającym z dnia 2 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w T. zasądził dodatkowo od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7 200 zł.

Sąd I instancji ustalił, że powódka (...) zawarła z (...) sp. z o.o. w S. umowę o współpracy. W ramach tej umowy (...) sp. z o.o. miała produkować preformy z granulatu dostarczonego jej przez powódkę. P. z kolei służyły do produkcji butelek plastikowych do napojów. Powódka sprzedała (...) sp. z o.o. maszynę do produkcji preform, zakupioną wcześniej na (...). (...) sp. z o.o. nie zapłaciła powódce ceny za zakupioną maszynę. Powódka dostarczyła swojemu kontrahentowi łącznie 40 ton granulatu, pozwalającego na wyprodukowanie 1.000.000 sztuk preform. Spółka (...) wyprodukowała i dostarczyła powódce ok. 400 000 sztuk preform. W kwietniu 2012 r. (...) sp. z o.o. zaczęła mieć kłopoty finansowe, wynikające z podpisanej wcześniej umowy z firmą (...), na dostarczenie kostki brukowej. Otrzymany od powódki granulat (...) sp. z o.o. sprzedawała innym podmiotom, aby zdobyć środki na bieżące funkcjonowanie i spłatę zadłużeń u innych partnerów. W lipcu 2012 r. powódka przesłała ostatnią partię granulatu. W tym okresie (...) sp. z o.o. zaprzestała płacenia czynszu najmu właścicielowi obiektów, w których prowadziła produkcję, tj. spółce (...). Od wakacji 2012 r. A.-J. podejmowała działania zmierzające do odzyskania należności czynszowych i usunięcia T. z zajmowanych pomieszczeń. W grudniu 2012 r. (...) sp. z o.o. opuściła wynajmowane pomieszczenia. W tym samym czasie komornik sądowy, działający na rzecz wierzycieli T., zajął maszyny i urządzenia będące w posiadaniu spółki.

Od połowy roku 2012 powódka starała się podejmować działania zmierzające do realizacji przez strony umowy o współpracy. Działania te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów z uwagi na istnienie licznych zadłużeń T. wobec różnych podmiotów. Pismem z dnia 25 września 2012 r. L. G. i A. G., będący członkami zarządu spółki (...), uznali w imieniu spółki (...) roszczenia (...) spółki z o.o. do kwoty 490 167,88 zł i zobowiązali się do spłaty tego zadłużenia do 30 listopada 2012 r.

Pismem z dnia 26 października 2012 r. powódka wypowiedziała (...) sp. z o.o. umowę (...)z aneksem, w związku z niewykonywaniem przez kupującego postanowień umowy i zażądała zwrotu maszyny do produkcji preform. Maszyna została powódce zwrócona w dniu 30 października 2012 r.

Wcześniej, także w październiku 2012 r. powódka wystąpiła przeciwko (...) sp. z o.o. na drogę sądową w celu odzyskania swoich wierzytelności. Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 października 2012 r. Sąd Okręgowy w T. zobowiązał (...) sp. z o.o. w S. do zapłacenia na rzecz (...) spółki z o.o. w T. kwoty 278 160,22 zł z

ustawowymi odsetkami od dnia 19 października 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania w kwocie 10 695 zł. Pozwana spółka nie złożyła zarzutów od tego nakazu, który uprawomocnił się. Nadto nie zgłaszała nigdy wobec powódki żadnych roszczeń odszkodowawczych.

(...)członkowie zarządu (...) sp. z o.o. – L. G. i A. G. zawarli z powódką umowę poręczenia, w której poręczyli za dług (...) sp. z o.o. w kwocie 278 160,22 zł, wynikający z prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 23 października 2012 r. oraz w kwocie 10695 zł, wynikający z tytułu zasądzonych w nakazie kosztów postępowania.

(...) sp. z o.o. nie uregulowała należności wobec powódki. Pozwany L. G. nie spłacił żadnej części zobowiązania, za które poręczył w umowie(...)

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Strony postępowania (...) zawarły pisemną umowę poręczenia, która stanowi formę przystąpienia do długu. Zawarte poręczenie zobowiązywało pozwanego do spłaty zadłużenia spółki (...), wynikającego z nakazu zapłaty z dnia 23 października 2012r.

Zgłoszony przez pozwanego zarzut potrącenia nie mógł odnieść zamierzonego skutku, gdyż pozwany nie wykazał aby spółka (...) doznała szkody na skutek nienależytego wykonania zobowiązania przez powódkę, jak również nie wykazał wysokości szkody i związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działaniem powódki w postaci niewykonania zobowiązania. Powódka dostarczyła spółce (...) granulaty do produkcji preform, natomiast otrzymała wyprodukowane preformy tylko raz, tj. w kwietniu 2012 r., w ilości minimalnej przewidzianej w umowie.

Z zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby powódka odmówiła kiedykolwiek odebrania wyprodukowanych dla niej preform.

Brak było także podstaw do uwzględnienia wniosków pozwanego o odroczenie zapłaty na okres 12 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku, w oparciu o art. 5 kc i ewentualne rozłożenie zasądzonej należności na równe raty na okres 10 lat, na podstawie art. 320 kpc. Pozwany w żaden sposób nie wykazał aby dochodzenie roszczeń przez powódkę w niniejszej sprawie stanowiło nadużycie prawa lub było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Umowa poręczenia została podpisana przez pozwanego w chwili istnienia tytułu wykonawczego przeciwko spółce, której był prezesem. Podpisując zobowiązanie pozwany miał świadomość sytuacji finansowej spółki (...), jak i możliwości spłaty długu. Trudno przyjąć aby istniały jakiegokolwiek szczególne okoliczności, przemawiające za odroczeniem w oparciu o art. 5 kc, terminu zapłaty, jak również rozłożeniem roszczenia na raty, na podstawie art. 320 kpc. Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny dłużnika, niezwłoczne i jednorazowe spełnienie przez niego świadczenia byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione, albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody. Stan majątkowy pozwanego nie uległ zmianie od momentu podpisania umowy poręczenia. Pozwany nie pracuje i pozostaje na utrzymaniu żony, a zatem brak podstaw do twierdzenia, aby miał on realną szansę spłacenia zasądzonego roszczenia w ratach.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał zasadność powództwa i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 278 160,22 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 21 126 000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wskazał w uzasadnieniu wyroku uzupełniającego, że skoro w wyroku z dnia 5 maja 2014 r, opierając się na umowie poręczenia z dnia 5 grudnia 2012r, zasądzone od pozwanego na rzecz powódki kwotę 278 160,22 zł i nie orzeczono o żądanej w pozwie kwocie 7 200 zł, również poręczonej przez pozwanego w tej samej umowie poręczenia z dnia 5 grudnia 2012 r, należało wyrok uzupełnić na podstawie art. 351 § 1 kpc i zasądzić dodatkowo od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7 200 zł.

Pozwany złożył apelację od powyższego wyroku, a także apelację od wyroku uzupełniającego z dnia 2 lipca 2014 r. zarzucając:

a) naruszenie art. 233 § 1 kpc przez niedokonanie przez Sąd I instancji wszechstronnego i wnikliwego rozważenia materiału dowodowego sprawy, wyrażające się w nierozważeniu wszystkich istotnych okoliczności potwierdzających zarzuty pozwanego, w których wskazuje on, iż działanie powódki wobec (...) sp. z o.o., polegające na niewywiązaniu się przez powódkę z umowy o współpracy zawartej pomiędzy powódka a (...) sp. z o.o. (...), a w szczególności niewywiązywanie się z § (...) tej umowy naruszało zasady słuszności i uczciwego obrotu i było jedną z głównych przyczyn utraty płynności finansowej przez (...) sp. z o.o., co sprawia, iż domaganie się przez powódkę zapłaty od pozwanego stanowi nadużycie prawa, które to uchybienie miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;

b) naruszenie art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 320 kpc i art. 102 kpc przez niedokonanie przez Sąd I instancji wszechstronnego i wnikliwego rozważenia materiału dowodowego w sprawie, wyrażające się w nierozważeniu wszystkich istotnych okoliczności przemawiających za uwzględnieniem wniosku pozwanego o nieobciążanie go w ogóle żadnymi kosztami w sprawie, ewentualnie rozłożenia zasądzonej należności na równe raty na okres 10 lat w oparciu o art. 320 kpc, nieuwzględnienie przedstawionej w toku postępowania przez pozwanego dramatycznie złej sytuacji majątkowej pozwanego, która sprawia iż jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego nie jest możliwe.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonych wyroków w kierunku oddalenia powództwa, względnie zmiany postanowienia o kosztach procesu, przez zastosowanie wobec pozwanego art. 102 kpc i nieobciążanie pozwanego kosztami w ogóle.

Według skarżącego powódka nie wywiązywała się z umowy o współpracy, co doprowadziło (...) sp. z o.o. do utraty dochodów w łącznej kwocie ok. 241 220,28 zł, a w konsekwencji do utraty przez nią płynności finansowej.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacje pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Nie ulegało wątpliwości w rozpoznawanej sprawie, że powódka wywodziła swoje roszczenia wobec pozwanego z zawartej przez strony (...) umowy poręczenia. W umowie tej pozwany oraz A. G. oświadczyli, że udzielają poręczenia powódce, jako wierzycielowi, za zobowiązania dłużnika, tj. (...) sp. z o.o. w S., objęte nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 października 2012 r. na kwotę 278 160,22 zł, powiększone o kwotę 10 695 zł tytułem kosztów procesu.

Zgodnie z art. 883 §1 kc poręczyciel może podnieść przeciwko wierzycielowi wszelkie zarzuty, które przysługują dłużnikowi, w szczególności może potrącić wierzytelność przysługującą dłużnikowi względem wierzyciela. W rozpoznawanej sprawie oprócz ogólnego stwierdzenia pozwanego, że powódka nie wykonała swojego zobowiązania i naraziła (...) sp. z o.o. na szkodę, brak było uzasadnionych podstaw do uwzględnienia zgłoszonego zarzutu potrącenia. Przede wszystkim należało zwrócić uwagę na fakt, iż nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 października 2012 r. uprawomocnił się i został opatrzony klauzulą wykonalności. (...) sp. z o.o. nie zgłosiła zarzutów od tego nakazu, ani też nie zgłaszała żadnych roszczeń odszkodowawczych wobec powódki, ani przed, ani po wydaniu tego nakazu. Roszczenia takie nie były zgłaszane również w dacie zawarcia umowy poręczenia. Pozwany nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów wskazujących na nienależyte wykonywanie przez powódkę umowy o współpracy(...)a w szczególności wezwań powódki do dostarczania granulatu do produkcji preform, jak i wezwań do odbioru gotowych preform. Z niekwestionowanego materiału dowodowego sprawy wynikało, że powódka dostarczyła (...) sp. z o.o. granulat, z którego można było wykonać 1000 000 sztuk preform, natomiast otrzymała od (...) sp. z o.o. niecałe 400 000 sztuk, zaś pozostały granulat (...) sp. z o.o. zbyła innym podmiotom, realizując w ten sposób swoje zobowiązania wobec tych podmiotów. Twierdzenia pozwanego, że to powódka doprowadziła do utraty płynności finansowej (...) sp.

z o.o. były gołosłowne i jedynie stanowiły próbę uwolnienia się pozwanego od odpowiedzialności za dług tej spółki. Powódka nie była jedynym kontrahentem (...) sp. z o.o. i bez wątpienia nie doprowadziła do zajęć komorniczych maszyn i urządzeń tej spółki, a w ostatecznym rezultacie do konieczności wydania przez nią przedmiotu najmu wynajmującemu i zakończenia działalności.

Zarzuty skierowane do rozstrzygnięć o uwzględnieniu powództwa były zatem bezzasadne. Zasadnie uznał Sąd Okręgowy, iż brak było podstaw do zastosowania w sprawie art. 320 kpc, gdyż w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, uzasadniający rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, w okresie 10 lat. Trafnie wskazał Sąd I instancji, że sytuacja materialna pozwanego nie wskazuje na to, aby miał on lepsze możliwości realizowania zasądzonych świadczeń na rzecz powódki w okresie 10 lat aniżeli obecnie, zwłaszcza gdy zobowiązanie po jego stronie istnieje od 2012 r. i w żadnej części nie zostało dotychczas zaspokojone.

Sąd Okręgowy zasadnie, w oparciu o art. 98 i 99 kpc, zasądził od pozwanego na rzecz powódki stosowną kwotę tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmującą wpis od pozwu i koszty zastępstwa procesowego, nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 kpc i nie obciążania pozwanego kosztami procesu w ogóle.

W tym stanie rzeczy obie apelacje podlegały oddaleniu, na podstawie art. 385 kpc. Sąd Apelacyjny, biorąc pod uwagę aktualną sytuację finansową pozwanego, kwalifikującą go do zwolnienia od kosztów sądowych, jak również istnienie po jego stronie obowiązku zwrotu powódce kosztów procesu za I instancję, postanowił na podstawie art. 102 kpc, nie obciążyć pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

Na podstawie § 19 w zw. z § 6 pkt. 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt. 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461) przyznano od Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w T. na rzecz adwokata – pełnomocnika pozwanego z urzędu stosowne koszty z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej pozwanemu w postępowaniu apelacyjnym.